

MAKEDONIJA – glavno mesto: Pela

- prebivalstvo: grško (Iliri in Tračani)
- panoge: poljedelstvo, živinoreja, trgovanje z lesom in rudnim bogastvom
- makedonska družba slabo razvita (Grki mislijo, da so barbari)
- vzpon: Filip II. Makedonski (-359 - -336)

FILIPOVA OSVAJANJA (-358 zavzame rudnike in z njihovimi dohadki financira nadaljna osvajanja)

- cilj: osvojiti vso Grčijo
- taktika: podkupovanje, nato vojska
- zavzame: Tesalijo, polotok Halkidiko
- z Atenami sprejme **Filokratov mir** > taktika za osvojitev grških držav

V Atenah dve novi stranki:

1. **makedonska stranka** (Ajshines in Izokrates) zavzema: sporazum med Grčijo in Makedonijo (prenehanje propadanja polis)
2. **protimakedonska stranka** (Demosten – slaven govornik) Demosten je v »filipinkah« opozarjal, da Filip ogroža svobodo in politični red v Grčiji (prepriča Atene > upor).

- Filip osvoji Grčijo do Korintskega zaliva v **bitki pri Haironeji**, kjer premaga Atence
- (istega leta → vsehelska zveza > grške države, razen Šparte proti Perzijcem)

MAKEDONSKA FALANGA

- osnova vojske: **konjenica** (ob straneh falange) + **pehota** (združena v vrsto, vsak imel sulico – sariso –, mečem, ščitom)
- taktika: poševni bojni red + gradnja oblegovalnih naprav

ALEKSANDER VELIKI (sin Filipa II. in princese Olimpije)

- pri 13-ih letih dobi za učitelja Aristotela, ki ga vpelje v visoko humanistično razgledanost, pri 20-ih letih nadomeši očeta na prestolu, ima vojaške sposobnosti (vodi konjenico, bojuje se)

ALEKSANDEOV POHOD

- -334, **bitka pri Graniku**: vdre v Azijo in premaga perzijske satrape > osvoji Malo Azijo
- -333, **bitka pri Issu**: spopade se s perzijsko vojsko (vodja: Darej III.) > osvoji Sirijo, Palestino, feničanska mesta
- -331, **bitka pri Gavgamelju**: Perzijsci so zopet poraženi > osvoji Mezopotamijo in tri perzijske prestolnice
- kralj Darej III. zbeži in ga ubijejo, Aleksander se okliče za vladarja Perzije
- osvoji še Baktrijo, V Iran, Indijo, Pandžab (blizu reke Ind), pri reki Ganges se vojska upre (hočejo se vrniti, vojske ne obvladuje več)

Aleksander ni nikoli pobijal brez razloga, le glavno mesto Perzije, ker so tudi Perzijsci uničili Atene in ustanovil več kot 60 Aleksandrij.

ZNAČILNOSTI VLADAVINE

- prevzame perzijski način oblačenja, na najvišje položaje da Perzijce
- želel je postati absolutni vladar, razglasil se za boga

POMEN ALEKSANDROVE DRŽAVE

- ustanovil enega največjih imperijev na svetu
- možnosti za razvoj trgovine: ogromna država, enotna valuta
- nova grška mesta: širjenje mestnega načina življenja, gr. kulture in jezika
- razvoj znanosti: geografije in rastlinskega sveta
- širjenje vpliva idej vzhodnih religij

PO ALEKSANDROVI SMRTI

Ker ni določil nalednika, si državo razdelijo njegovi vojaški poveljniki/**diadohi**.

- **Ptolomajska država** (Ptolomaj I.) – Ptolomajci so prevzeli popoln nadzor nad gospodarstvo in zemljo, rudniki, solinami, zahtevali so delež za opravljanje dejavnosti,... > Oktavijan spremeni državo v rimsko provinco
- **Selevkidska država** (Selevk I.) – skozi njo so potekale trgovske poti, v njo so se preseljevali trgovci&obrtniki > država je propadala in ostanek nje se je spremenil v rimsko provinco Sirijo
- **Makedonija** (dinastija Antigonidov) – ker so v punskih vojnah podprli Kartagino, so jih Rimljani 3x premagali
- **Pergamon** (gr. dinastija Atalidov) – eno najlepših grških mest, povezovali so se z Rimljani in jim nato tudi zapustili državo (provinca Mala Azija)

Prihod Rimljанov

rimski imperij se je širil proti vzhodu > v tretji makedonski vojni so makedonsko državo spremenili v Makedonijo > Grki so se Rimjanom uprli, vendar so bili premagani > grško deželo spremenijo v provinco Ahajo